

[Εκπαίδευση](#) 13.09.2018 - 22:37

Η νέα εκπαιδευτική αρχιτεκτονική στη Δευτεροβάθμια και στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση: Μία κριτική προσέγγιση

[Alfavita](#)

Χωρίς καμία εμπειριστατωμένη καταγραφή-χαρτογράφηση-ανάλυση των ΤΕΙ η κυβέρνηση προχώρησε στην ταχυδακτυλουργική εξαφάνιση ενός ολόκληρου χώρου

Πρόσφατα ο Υπουργός Παιδείας κ. Κ. Γαβρόγλου εκπροσωπώντας την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, επιμελώς «διευθέτησε» τα προβλήματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, εξαφανίζοντας την πολύπαθη τεχνολογική μεταλυκειακή εκπαίδευση μέσω των περιφημων «συνεργειών» ΑΕΙ-ΤΕΙ.

Μια ολοκληρωμένη κυβερνητική πολιτική πρόταση η οποία πραγματικά να στοχεύει στην αναβάθμιση της τεχνολογικής εκπαίδευσης μετά το Λύκειο, είναι ένα εγχείρημα το οποίο απαιτεί πραγματικό ενδιαφέρον για την Εκπαίδευση, πολιτική τόλμη, δημοκρατικό ήθος και σκληρή δουλειά.

Χωρίς καμία εμπειριστατωμένη καταγραφή-χαρτογράφηση-ανάλυση του ρόλου, της σκοπιμότητας και της αποτελεσματικότητας της μέχρι σήμερα λειτουργίας των (του κάθε) ΤΕΙ της χώρας, η κυβέρνηση προχώρησε στην ταχυδακτυλουργική εξαφάνιση ενός ολόκληρου χώρου, της αναγκαιότητας (ή μη) ύπαρξης του, των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του, απλώς απορροφώντας τον ακαριαία στα υπάρχοντα πανεπιστήμια και δίνοντας του «ακαδημαϊκό» μανδύα.

Με αυτό τον τρόπο η κυβέρνηση: **(α)** γλύτωσε χρόνο και κόπο που απαιτούσε η μελέτη του προβλήματος, **(β)** δεν ήλθε σε μια ισχυρή πολιτική αντιπαράθεση που αναμφίβολα θα την οδηγούσε μια πραγματική κριτική αποτύπωση της κατάστασης της μεταλυκειακής τεχνολογικής εκπαίδευσης στη χώρα, **(γ)** δεν υποχρεώθηκε να πάρει μέτρα για την πραγματική αναβάθμισή της, **(δ)** κατάφερε να δημιουργήσει λογιστικά διαχειρίσιμες, σε επίπεδο κρατικού προϋπολογισμού, μονάδες τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπου θα μπορούσαν να εφαρμοστούν πολύ ευκολότερα κοντο-μεσοπρόθεσμα πολιτικές λιτότητας.

Δυστυχώς, οι πρυτανικές αρχές, ιδιαίτερα των μικρών περιφερειακών πανεπιστημίων με δόλωμα την υπόσχεση της «αναβάθμισης» των πανεπιστημίων τους, με την δημιουργία νέων σχολών ή τμημάτων, μετά την απορρόφηση των ΤΕΙ, υποστήριξαν το κυβερνητικό σχέδιο, στο όνομα του μελλοντικού τους «μεγαλείου». Η πλειοψηφία του προσωπικού των ΤΕΙ χρόνια τώρα επιζητούσαν μια τέτοια μετάλλαξη, οι δε φοιτητές (καθώς και οι γονείς τους) καθησυχάστηκαν στη προοπτική της αποφοίτησής τους από μια «καθαρόαιμη» πανεπιστημιακή σχολή ή τμήμα.

Οι ισχυρισμοί του Υπουργού Παιδείας περί «αυθόρμητων» πρωτοβουλιών την ίδια χρονική περίοδο, όλων των πρυτανικών αρχών των πανεπιστημίων της χώρας, με εξαίρεση το πανεπιστήμιο και πολυτεχνείο της Κρήτης, για ενσωμάτωση στα πανεπιστήμια που διοικούν κάθε είδους ΤΕΙ, γειτονικού ή ευρισκόμενου σε απόσταση εκατοντάδων χιλιομέτρων μακριά, χωρίς να έχει προηγηθεί εδώ και χρόνια ανάλογη σκέψη σε επίπεδο συγκλήτων, αποτελούν προσβολή της νοημοσύνης του ακαδημαϊκού κόσμου, αλλά και κάθε πολίτη αυτής της χώρας.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα της προχειρότητας με την οποία συντάχθηκαν οι πανεπιστημιακές «προτάσεις» αποτελεί η περίφημη «Εισήγηση του Ε.Κ.Π.Α. για το συγκρότημα του Ευρίπου» (βλ. Τριμπέρης [ΕΛΩ](#)) σχετικά με την απορρόφηση του ΤΕΙ Χαλκίδας από το Ε.Κ.Π.Α.

Αρκετά σύντομα οι αρνητικές συνέπειες της ετερογενούς και ετεροβαρούς αυτής βίαιης «σύνθεσης», τόσο στην ανάπτυξη των ήδη υπαρχόντων πανεπιστημιακών σχολών και τμημάτων, όσο και στην απουσία μιας μεταλυκειακής υψηλού επιπέδου τεχνικής-τεχνολογικής εκπαίδευσης, που σήμερα κρύβονται επιμελώς, θα αποκαλυφθούν και ένας άλλος «σωτήρας» θα εμφανιστεί στο προσκήνιο.

Ακριβώς το ίδιο πνεύμα και ανάλογες πρακτικές, ακολουθεί ο κ. Κ. Γαβρόγλου για την εφαρμογή της «νέας» αρχιτεκτονικής του στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Όπως αρμόζει σε κάθε κυβέρνηση που σέβεται τις πολιτικές παραδόσεις αυτού του τόπου, όποιο χρώμα κι αν αυθαίρετα επικαλείται ότι της ταιριάζει, σειρά είχε μια νέα, «επαναστατική» θέλεις, «αριστερή» θέλεις, «ριζοσπαστική» θέλεις, πρόταση για το σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Κανένας Υπουργός Παιδείας

που σέβεται τον εαυτό του, που φιλοδοξεί να μείνει στην Ιστορία ως αναμορφωτής του εκπαιδευτικού συστήματος δεν επιτρέπεται να μην έχει προτείνει. Σεπτέμβρη μήνα, ένα ακόμα σύστημα εισαγωγής στο πανεπιστήμιο.

Όταν αναφέρεσαι στην όποια βαθμίδα της Εκπαίδευσης το πρώτο και κύριο που πρέπει να έχεις ξεκαθαρίσει στο μυαλό σου είναι για την κάλυψη ποιών εκπαιδευτικών αναγκών και ποιών υποκειμένων δημιουργήθηκε αυτή η βαθμίδα. Στην προκειμένη περίπτωση ποια εφόδια γνωσιακά, πολιτισμικά, αισθητικά, πρέπει να έχει αποκτήσει ένας νέος πολίτης αυτής της χώρας, αποφοιτώντας από το Λύκειο, πριν από την ενηλικίωσή του. Ο κάθε νέος! Πλούσιος ή φτωχός. Αυτός που επιθυμεί να ακολουθήσει σπουδές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αλλά και εκείνος που θα γίνει ξυλουργός, φούρναρης ή ότι άλλο δεν απαιτεί πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Στην επίτευξη αυτού του στόχου πρέπει να αναφέρεται το περιεχόμενο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Και το περιεχόμενο των μαθημάτων, το επίπεδο της διδακτέας ύλης, η έκταση και η πληρότητά της πρέπει να εναρμονίζονται με την εξέλιξη των επιστημών καθώς και τις ανάγκες της κοινωνίας, δημιουργώντας ένα ισχυρό γνωσιακό υπόβαθρο σε εκείνον που επιθυμεί να συνεχίσει σπουδές σε ένα πανεπιστήμιο, αλλά και μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα και απόκτηση μιας ολόπλευρης γνώσης από όλους τους μαθητές. Κάποιος ο οποίος δεν ενδιαφέρεται για τριτοβάθμια εκπαίδευση και δεν κοπιάζει ανάλογα απλώς θα έχει χαμηλότερους βαθμούς.

Και, αφού έχεις καθορίσει με περίσκεψη τα παραπάνω, να ασχοληθείς με τις απαραίτητες «υποδομές» για την πραγματοποίηση των στόχων στους οποίους έχεις καταλήξει. Προεξάρχουσα θέση στις υποδομές αυτές έχει το διδακτικό προσωπικό. Υπερηφανεύεται η κυβέρνηση ότι το σχολικό έτος αρχίζει χωρίς ελλείψεις εκπαιδευτικού προσωπικού. Ασφαλώς και αυτό είναι σημαντικό. Όμως πια σχέση εμπιστοσύνης, δημιουργικής επικοινωνίας, μπορεί να έχει ένας μαθητής με τον καθηγητή του όταν ο τελευταίος καλείται να διδάξει σε ένα ακροατήριο με το οποίο δεν έχει επικοινωνήσει στο παρελθόν και μετά από μερικούς μήνες, ως αναπληρωτής, θα το εγκαταλείψει, ελπίζοντας ως «μισθοφόρος μεταφορέας γνώσης», για ένα νέο διορισμό, πιθανότατα κάπου αλλού, την επομένη ακαδημαϊκή χρονιά, συμπληρώνοντας ωράριο από σχολείου εις σχολείον. Με μισθό αναντίστοιχο της σημασίας της προσφοράς του, χωρίς διαρκή επιμόρφωση, χωρίς κτιριακές και άλλες υποδομές, που μόνο συνθήκες δημιουργικής συμβολής του στην εκπαίδευση των μαθητών δεν διαμορφώνουν. Ασφαλώς και είναι σημαντικός ο «πατριωτισμός» των διδασκόντων, αλλά όταν η πολιτεία δείξει έμπρακτα το σεβασμό της στις ανάγκες και στο έργο τους, τότε ο «πατριωτισμός» θα γίνει γενικευμένη συναίσθηση ευθύνης και συνεπαγόμενη δράση.

Αντ' αυτών με λεκτικούς νεολογισμούς και προχειρότητα η κυβέρνηση επιχειρεί να προτείνει το δικό της σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση εισάγοντας και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση μια «νέα» αρχιτεκτονική, όπως ισχυρίζεται.

Έχοντας διαπιστώσει ότι κυριαρχεί η ιδιωτική φροντιστηριακή εκπαίδευση στην Γ' Λυκείου, την ονομάζει «προπαρασκευαστική» για τις εισαγωγικές, μετατρέποντάς την σε κρατικό φροντιστήριο, περιορίζοντας το «παραδοσιακό» Λύκειο στις δύο πρώτες τάξεις. «Οι εγκύκλιες σπουδές τελειώνουν στην Β' Λυκείου», δηλώνει ο Υπουργός! Εκτός από την παραπάνω «μηχανιστική» διαπίστωση, ποια ανάλυση του περιεχομένου, της έκτασης, της αναγκαιότητας ύπαρξης των διδασκομένων

μαθημάτων μέχρι σήμερα προϋπήρξε, ώστε να αναδειχτούν τα άχρηστα ή περιττά ώστε εν μια νυκτί να εξαφανιστούν ή να περιοριστούν με την εφαρμογή της «νέας» αρχιτεκτονικής; Η προχειρότητα του εγχειρήματος γίνεται εμφανής με την αντιμετώπιση πχ των Λατινικών όπου αναθεωρήθηκε η παντελής κατάργησής τους μόλις παρουσιάστηκαν 4.500 υπογραφές διαμαρτυρομένων.

«Λιγότερη ύλη, περισσότερη γνώση», ήταν και το σύνθημα της κας Διαμαντοπούλου. Τότε που υποστήριζε ότι «τα θετικά μαθήματα»(!) είναι ιδιαιτέρως δύσκολα και ότι οι μαθητές πηγαίνουν στα φροντιστήρια γιατί στα σχολεία δεν επαρκεί ο χρόνος για να διδαχθεί επαρκώς αυτή η «υπερφορτωμένη ύλη», ώστε να στοιχειοθετεί η απόφαση περικοπής της ύλης στα «θετικά μαθήματα», όπως χαρακτήριζε τα μαθήματα που αναφέρονται στις θετικές επιστήμες! Και σήμερα επιβάλλεται η περικοπή ωρών διδασκαλίας μαθημάτων των θετικών επιστημών, ενώ η διδασκαλία των Θρησκευτικών αποτελεί την «ιερή αγελάδα» στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Και δεν είναι μόνο η Φυσική. Η Γεωμετρία γιατί έπρεπε να εξοστρακιστεί; Γεωμετρικοί τόποι, Κατασκευές, Στερεομετρία ή και Παραστατική Γεωμετρία όπου η ανάπτυξη της φαντασίας επιτυγχάνεται μέσα στο πλαίσιο των γεωμετρικών σχημάτων και των ιδιοτήτων τους, όπου θα κατανοήσει ο μαθητής την Ανάλυση ενός προβλήματος στα συνιστώσα αυτό στοιχεία και με τη Σύνθεση την επίλυσή του.

Η ελλιπής γνώση, η μειωμένη ανάπτυξη των πνευματικών δεξιοτήτων των μαθητών, θα υψώσει ακόμα μεγαλύτερα εμπόδια στα παιδιά των φτωχών οικογενειών να αποκτήσουν τη μόρφωση που δικαιούνται. Το ποια θα είναι η τύχη τους είναι προδιαγεγραμμένο. Όπως και το μέλλον αυτού του τόπου. Αλλά και γι' αυτούς ο κ. Γαβρόγλου βρήκε τη λύση. Ελεύθερη εισαγωγή τους σε σχολές-τμήματα χαμηλής ζήτησης! Η Κυβέρνηση της «αριστεράς» σκέφτηκε να εισάγει το ταξικότερο μέτρο εισαγωγής των φτωχών στην Ανώτατη Εκπαίδευση, προσπαθώντας να τους ξεγελάσει, δίνοντας τους ψεύτικες ελπίδες.

Τέλος, στην επιγραμματική αυτή κριτική ανάλυση, η επιβολή των ενδοσχολικών εξετάσεων και το ποσοστό του 10% στην βαθμολογία εισαγωγής, εκτός των προβλημάτων που έχουν ήδη από πολλούς επισημανθεί, θα δημιουργήσει, μετά τις καθυπό εισαγωγικές εξετάσεις, φοιτητές οι οποίοι θα χρειαστούν μήνες για να συνέλθουν.

Η πρόσβαση στην τριτοβάθμια Εκπαίδευση πρέπει να εδράζεται σε ένα σύστημα εισαγωγής το οποίο:

Ι. Θα είναι κοινωνικά δίκαιο δίνοντας ίδιες δυνατότητες πρόσβασης ανεξάρτητα από την κοινωνική τάξη προέλευσης του υποψηφίου και όχι μόνο. Η τελευταία επισήμανση αναφέρεται στους μετανάστες, στους πρόσφυγες και στις μειονότητες.

Ίδιες δυνατότητες πρόσβασης σημαίνει υψηλού επιπέδου παρεχόμενη γνώση από όλα τα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας δημόσιας εκπαίδευσης. Αυτό πρέπει να αποτελεί μια κορυφαία κοινωνική απαίτηση και βέβαια πρέπει να υπάρχει και μια κυβέρνηση με την πολιτική βούληση να την ικανοποιήσει ή η κοινωνική πίεση να γίνει τόσο ισχυρή ώστε η κυβερνητική πολιτική να αναγκαστεί να

προσαρμοστεί στην κατεύθυνση αυτή. Πιστεύω ότι το γεγονός ότι όλοι έχουμε συνείδηση του ότι ζούμε σε μια ταξική κοινωνία δεν πρέπει να μας οδηγεί στο να θεωρούμε ιδεαλιστικές και ως εκ τούτου μη πραγματοποιήσιμες, τις προτάσεις αυτές. Αντίθετα εκτιμώ ότι, με συναίσθηση της ευθύνης που μας αναλογεί, ως εκ της θέσης μας, πρέπει να συμβάλλουμε στην πραγματοποίησή τους.

II. Θα επιτρέπει την επιστημονικά «ρεαλιστική αξιολόγηση» του υποψηφίου

Ο έλεγχος της γνώσης του υποψηφίου να αποτελεί, κατά το δυνατόν, ρεαλιστική απεικόνιση του «γνωσιακού του πλούτου». Στον όρο «γνωσιακός πλούτος» συμπεριλαμβάνω, εκτός από την γνώση καθαυτή, την ικανότητα να την επεξεργάζεται με ένα αναλυτικό και συνθετικό τρόπο.

Η απόλυτα οριοθετημένη «ύλη μαθήματος», από μια εκπαιδευτική γραφειοκρατία, η πολιτική των «βατών» θεμάτων, έχουν ως συνέπεια τη βαθμολόγηση ενός υποψηφίου με 19 και 20, δίνοντάς του την αίσθηση της προσωπικής «αριστείας», η οποία όμως δεν είναι ρεαλιστική, γιατί καθορίζεται από τα όρια που έχουν επιβληθεί. Όταν, λοιπόν, ο υποψήφιος αυτός εισαχθεί στο πανεπιστήμιο, και «κοπεί» 2 και 3 φορές στο μάθημα που «αρίστευσε» στις εισαγωγικές, όχι γιατί ο διδάσκων είναι αυστηρός, αλλά γιατί ποτέ μέχρι τότε, και ιδιαίτερα στις εισαγωγικές του εξετάσεις, δεν αξιολογήθηκε «ρεαλιστικά», τότε αισθάνεται ότι τον αδικούν ή ότι διάλεξε επιστήμη έξω από τις δυνατότητές του, και φθάνει στο σημείο να απεχθάνεται την επιστήμη που μέχρι χθες αγαπούσε.

Επιγραμματικά αναφέρω το γεγονός του αποκλεισμού υποψηφίων από σχολές υψηλής βαθμολογίας εισαγωγής, για λιγοστά μόρια εξαιτίας της λεπτής υφής της συσσώρευσης στην κορυφή της βαθμολογίας, που οφείλεται στους ίδιους λόγους.

III. Θα ικανοποιεί τις ιδιαίτερες κλίσεις του υποψηφίου και θα παρέχει επιλογές επαγγελματικής ενασχόλησης

Ο υποψήφιος πρέπει να έχει βαθειά συνείδηση και γνώση του τι σημαίνει η επιλογή του να σπουδάσει κάποιο συγκεκριμένο επιστημονικό αντικείμενο. Παρά το γεγονός ότι στις μέρες μας υπάρχει μια εξαιρετικά και ενδιαφέρουσα διαπλοκή των επιστημών, η μόρφωσή του δεν μπορεί να καθορίζεται μέσα από μια διαδικασία επιλογών από τεράστια και ετερογενή λίστα δήλωσης τμημάτων και επιστημονικών αντικειμένων. Η «εισαγωγή» του υποψηφίου σε ένα τμήμα που δεν αποτελεί μια από τις πρώτες του επιλογές, συνήθως, τον οδηγεί σε εγκατάλειψη των σπουδών του ή σε αποφοίτηση του μετά από 7-8 χρόνια. Φυσικά αυτός δεν είναι ο μόνος λόγος. Το ποσοστό αυτών που δίνουν πάλι εξετάσεις αναφέρεται συνήθως σε καλούς μαθητές.

Είναι ανάγκη να καθοριστούν συγκροτημένα ομοιογενώς επιστημονικά αντικείμενα-κατευθύνσεις, αντίστοιχων τμημάτων, στις οποίες θα έχει την δυνατότητα πρόσβασης ο υποψήφιος δίνοντας ξεχωριστές εξετάσεις. Η ώριμη επιλογή της κατεύθυνσης από τον υποψήφιο απαιτεί ένα ολοκληρωμένο και συστηματικό επαγγελματικό προσανατολισμό, σε όλη τη διάρκεια της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσής του, ενταγμένο στο πρόγραμμα μαθημάτων επί σειρά ετών, από ειδικούς, δίνοντας έμφαση στην ανάδειξη των δεξιοτήτων και στην αξιοποίηση των ιδιαιτεροτήτων του μαθητή, δημιουργώντας ένα «φάκελο» για κάθε μαθητή και όχι με την περιστασιακή παρουσίαση επαγγελματικών διεξόδων από τους εκάστοτε «ειδικούς».

IV. Θα συνδέεται με την κεντρική στρατηγική ανάπτυξης της χώρας, τις σύγχρονες εξελίξεις της επιστήμης και θα σέβεται τον ουμανιστικό χαρακτήρα του πανεπιστημίου

Το Πανεπιστήμιο γνωρίζει καλλίτερα από οποιονδήποτε άλλο τις σύγχρονες εξελίξεις των επιστημών. Επομένως έχει την ευθύνη να προτείνει στην πολιτεία, με περίσκεψη, την ίδρυση νέων Τμημάτων ή την κατάτμηση άλλων. Να εκσυγχρονίζει τα προγράμματα σπουδών του, ακολουθώντας την εξέλιξη των επιστημών. Η πολιτεία έχει την υποχρέωση και την ευθύνη να καθορίζει, με πραγματική και όχι κατ'επίφαση, διαδραστική αλληλεπίδραση με τους εμπλεκόμενους φορείς, τις προτεραιότητες ανάπτυξης της χώρας με γνώμονα τις κοινωνικές ανάγκες, σχετίζοντάς τις με την αξιοποίηση του παραγόμενου επιστημονικού δυναμικού. Όχι να επιβάλλει της απόψεις της τεχνηέντως εκ των άνω, ως εξουσία, εξυπηρετώντας συνήθως τις πολιτικές της σκοπιμότητες.

Εάν τα παραπάνω ληφθούν υπόψη, μαζί με την αποδοχή του γεγονότος ότι το Πανεπιστήμιο είναι «Ίδρυμα Παιδείας» και οι ανθρωπιστικές σπουδές αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του, τότε και μόνο τότε πολιτεία και Πανεπιστήμιο μπορούν να οριοθετήσουν τόσο τον αριθμό των εισακτέων καθώς και το πλήθος και το είδος των πανεπιστημίων, σχολών και τμημάτων, ώστε να ανταποκρίνονται πραγματικά τόσο στον κοινωνικό-επιστημονικό ρόλο του πανεπιστημίου και στις αναπτυξιακές ανάγκες της χώρας.

Μόνο όταν οι νέες γενιές αποκτήσουν τη μόρφωση που δικαιούνται και εμείς έχουμε υποχρέωση να τους την προσφέρουμε, τότε και μόνον τότε μπορούμε να ελπίζουμε σε ένα μέλλον λίγο διαφορετικό από αυτό που μας περιμένει ή και να αλλάξει το ζοφερό παρόν που ζούμε. Η ουσιαστική συζήτηση δεν έχει καν αρχίσει.

***Ο Γ. Π. Τριμπέρης είναι Ομότιμος Καθηγητής του Τμήματος Φυσικής του Ε.Κ.Π.Α.**

- [τριτοβάθμια εκπαίδευση](#)